

criticaseră clerul catolic. Din postilele husite¹ se pare că autorul a preluat chiar unele întorsături de stil, începînd atacul cu cuvîntul «greșesc». Critică lăcomia preoților goana după domnia lumească, strîmbătățile, ipocrizia, înșelarea celor săraci. Tot așa, în ideologia husiților din Moldova și Transilvania critica clerului era vehementă pe la 1460. Reformații au extins această critică și la clerul ortodox².

Spre sfîrșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea chiar predicatorii ortodocși critică clerul ortodox tot așa de vehement ca și predicatorii husiți și reformați. Constatăm aceasta în Cazania *Skotarska*, scrisă tot în slava ucraino-carpatică și păstrată în manuscrisul 22 al lui Iavorski (Muzeul Național din Praga).

Și mai intransigentă este această critică în operele marelui polemist ucrainean Ivan Vișenski, care în epistolele sale arată că chiar prelații ortodocși din Ucraina creșteau cîini de vînătoare, nu educă sufletele, fabricau vin și bere, făceau case pentru femeile cu care trăiau, iar prin minăstiri în loc de rugăciuni era larmă mare de vite și de cîini³.

Acest ton polemic e destul de viguros și la autorul *Postillei de Neagovo*. Trebuie să corectăm și aci părerea cercetătorilor mai vechi, ca A. Petrov și alții, care consideră că *Postilla de Neagovo* e străină oricărei propagande și polemici — cu alte confesiuni sau cu necreștinii, așa cum găsim la autorii colecțiilor de omilii tipărite⁴.

Dintr-un citat anterior am văzut că autorul atacă vehement atît pe papa, denumit Anticrist, cît și pe patriarhul de Constantinople, care s-au certat între ei pentru domnia lumii și pentru mărire. În altă parte, autorul le spune cu ironia mușcătoare a polemistului:

CC¹, p. 141

«Că n-au fost învățați de în duhul lui Hristos papii de în Rim și patriarșii de în Țarigrad să se sfădească pentru domniia, cum cine va fi mai mare».

PN, p. 114

«Чомъ не были научены выдъ духа святаго папа римскыи изъ патриархомъ цариградскимъ штобы избавили ся за панство котрыи бы ихъ маи булший быти мавъ».

În ambele versiuni textul este identic.

CC¹, p. 358

«Greșesc și acum papii, patriarșii, vlădicii, episcopii egumenii, care umblă în chipul domnilor și mai marilor».

PN, p. 40

Также и ныне согрѣшаютъ папове котрыи ходятъ у кѣпу панскимъ⁵.

¹ Jan Hus, *Postila vyloženie svatych čtení nedelntch podle Erbenova vydání*, s úvodem F. B. Bartose — k tisku připravil I. B. Iaschke, Praga, 1952, p. 97.

² I. Lupaș, *Der Einfluss der Reformation auf die Siebenburgisch romanische Kirche*, Sibiu, 1917, p. 9—10. G. Comșa, *Istoria prediciei la români*, București, 1921, p. 15—17.

³ I. Franko. *Іван Вишенський і его твори*, Lvov, 1895; *Матеріали до вивчення історії української літератури*, I, Kiev, 1959, p. 274—275.

⁴ «В Няговских поучениях ничего подобного нет, они чужды всякой пропаганды и полемики» (A. Petrov, *Отзвук...*, p. 32 și 34—35).

⁵ «Astfel și acum greșesc papii, care umblă în chipul domnilor».